

Jegyzőkönyv

„A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés mezőgazdasággal, erdőszettel, halgazdálkodással kapcsolatos eredményei, az intézkedések programja - Vizek mennyiség védelme, vízhasznosítás, belvízgazdálkodás” című fórumot

a „Kvassay Jenő Terv elkészítése és a vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata” című KEOP-7.9.0/12-2013-0007 projekt keretében szervezi az Országos Vízügyi Főigazgatóság.

Időpont: 2015. szeptember 2. 14.00 óra

Helyszín: Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Díszterme
(Budapest XIV., Stefánia út 14.)

PROGRAM:

14:00-14:10 **Köszöntő**

Kolossváry Gábor (Országos Vízügyi Főigazgatóság)

14:10-14:30 **A felszíni és felszín alatti víztestek mennyiségi állapota, ökológiai vízigény és a vízkivételek értékelése, vízhasznosítási lehetőségek**

Szalay Miklós, Tahy Ágnes (Országos Vízügyi Főigazgatóság)

14:30-14:50 **Belvíz-gazdálkodási és öntözési rendszerek kialakítása, fenntartása és üzemeltetése a VGT szemszögéből**

Simonffy Zoltán (szakértő)

14:50-15:10 **Az agráriumot érintő vízar-politikai és egyéb gazdaság-szabályozási javaslatok**

Ungvári Gábor (REKK)

15:10- **Fórum** - vélemények, kérdések és válaszok.

Az előadások a meghirdetett program szerint elhangzottak, majd ezt követően volt lehetőség hozzászólások megtartására, majd kérdések feltételére.

Balla Iván, Agrárgazdasági Kamara:

Ökológia Fókuszterület, nagy reményeket fűztünk hozzá, de az események nem ez irányba mennek! A vizes szakmának jobban együtt kellene működnie. A gazda okos és olyan megoldásokat talál, ami nem igazán a vízgazdálkodási és területváltási célokat szolgálja. Azért fontos ez a dolog, mert 6 millió ha területről beszélünk, ahol 5% ökológia fókuszterület kellene, az 300 ezer ha.

A szennyező- terhelő fizet elvire- a „terhelőt” ki kellene arra is terjeszteni, aki elvezeti a vizet! Az elmúlt 20 évbe 300 e ha kivonása történt meg, itt 100 %-os a lefolyás! Ezek az emberek nem veszik ki a részüket a védekezésből.

Kvassay Jenő terv elég részletesen írja le, hogy a mezőgazdaság érték nélküli szolgáltatást kap. Ezt lehet még sarkítani, viszont a mező, nyújt egy szolgáltatást is, vagy megtartja a vizeket.

Fenntarthatóság: A területi vízgazdálkodásra kevés a forrás, hanem adunk teret a víznek. A KJT írja, hogy az EU-s fejlesztéseknek van egy forráskivonási határa a területkivonások vonatkozásában, mintegy 2 % . Ezeken lehetne segíteni, ha az állam vízgazdálkodási célú tartalékalapot képezne. Az új VP-en van erre utaló fejlesztési elképzelés!

Tahy Ágnes,OVF:

Belterületi csapadékvíz visszatartás: ezek az elvek fogalmazódnak meg a VGT2-ben is. Aki visszatartja, az nem fizet, aki kiengedi közterületre, az fizet. Az önkormányzatnak is csapadékvíz visszatartó létesítményeket kellene építenie. Nem csak mindet kiengedni. Minden elemnél az elv ugyanaz, aki vizet akar elvezetni az fizet, aki visszatart az nem!

A mezőgazdaságnál is hasonló a helyzet.

Rákosi Judit:

A VGT-ben a legizgalmasabb az, hogy a VGT hogyan tudja befolyásolni az OP-ket.

A VP-nél ez rendben van. A kifizetési rendeletek még nem jöttek ki, tehát még van remény! Segítséget kérünk az agrárkarától az ügyben, hogy bármiféle lehelőséget, ami ZÖLDÍTÉS vízvédelmi célú befolyásolását segíti, azt adják meg. Ennek át kellene mennie a szabályozásba.

Most erősen próbálunk gazdaságsszabályozási ösztönzőket javasolni.

Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért

„A támogatások által automatikusan teljesülhetnének a VKI előírásai.”

Talán . „Nyitott kapukat döngetek” – szokták mondani, mert a szakmailag látszik, hogy így kellene lennie. Mégis, sok év távlatából is, miért van, hogy a legrégebben hivatalban lévő víz-főosztályvezető sem tud bemenni ezeken a kapukon?

„Az integráció hiányzik”

Amíg elkülönül a VGT2, ÁKK, KJT, és Tisza árvízi stratégia – addig baj van. Mert pl. előáll, hogy megoldják az árvíz-telenítést a Tiszai-alföldön, és levezetik azt a vizet, amivel gazdálkodni lehetne. Örült fontos, hogy NEM az a feladat, hogy levezessük, hanem hogy kiépítsük azt az infrastruktúrát és működést, ami hasznosítja az árvízi víztöbbleteket. Nagyon jó hír ehhez képest, hogy az öntözés és az aszály stratégia integrálódik a VGT-be. A fentiekből látszik, hogy az a szakmai véleményem, hogy az árvíz vize is víz, ráadásul abszolút vízgyűjtő szemléletben kezelhető értelmesen, tehát az árvíz-kezelő stratégiának is integrálnia kell.

Ugyanazon területen árvíz-belvíz-aszály van: ez azt jelenti, hogy területhasználati reform kell.

Vízvisszatartás eszközei: (talaj, mélyedések, tározók): javasolom: vegetáció, és az általa megtartott alsó légkör (→harmatcsapadék) számba vételét; és a talaj kapcsán nem elsősorban a mélyszántásra gondoljunk, hanem az ÉLŐ talajra, arra, hogy a humusz tartja a vizet a talajban, a talaj fizikai váza nem (hatékonyan).

Öntözést újra kell értelmezni: nem lehet hatékonyan pótolni a növény szintjén a vizet. (ez a klasszikus önt.), hanem a táj szinten lehet. Példa: kukorica esetében a mentett oldali nagytáblás szántókon kiszárad, míg két erdős-vizes élőhely között jól terem – a vízháztartási mérleg kiegyenlítése által az öntözési igény megszűnik! Tehát: NEM az öntözés megoldása a feladat, hanem a tájak vízháztartásának kiegyensúlyozása, az időnként megjelenő víztöbbletek helyének megtalálása a tájhasználatban.

Ez belefér egy egységes koncepcióba (→ *HELYES* vízgazdálkodás), de erre a jelenlegi vízkár-orientált koncepció nem alkalmas.

Cél nem az öntözés megszüntetése, hanem a helyes tájhasználat megválasztása.

Árvíz újraértelmezése: Nem a folyó lázas életjelensége (nemcsak a köztudatban és a vízgazdálkodási gyakorlatban jelenik így meg, hanem szó szerint így a klasszikus szakirodalomban), hanem a táj legfontosabb életjelensége, ami a rendszerszerű csapadékhiány pótlására való.

Az árvíznek is be kellene kerülnie a VGT alá.

A feladat nem az árvízi víztöbblet elvezetése, hanem annak helynek megtalálása a tájhasználatban.

Aszály újraértelmezése: Nem klimatikus istencsapása, hanem a medence helyzetből következő rendszerszerű csapadékhiány, amiből az emberi tájhasználat sivatagot tud előállítani, ha az ugyancsak a medence helyzetből következően megjelenő árvizeket elvezeti.

Ennek megfelelően NEM úgy kell kezelni, ahogy ma felmerül: öntözés., szárazságtűrő növényfajok, mélyszántás → hanem táji vízvisszatartás (árasztás), élő talaj, vegetáció, alsó légkör – ahogy említettem, vagyis a tájhasználat igazítása által. Javasolnám, hogy a vegetációt és alsó légkört is vegyük figyelembe, valamint a harmat csapadékot is.

Az árvíz hasznosítás, táji visszatartása ellenében hangzott el (korábbi fórumon), hogy „de hát az a letározott víz pár hónap alatt elszivárogná és elpárologna” → válasz, hogy éppen ez a cél: Hogy ITT, a Tiszai-alföldön szivárognon és párologjon el az árvízi víztöbblet, vagyis maradjon a rendszerben.

Megjegyzem: ha az óceáni éghajlaton a vízzel átitatott táj mérsékli a kontinentális jellemzőket, akkor itt is mérsékelné. Ha már mennyiségi fórumon vagyunk: 10 milliárd m³-nyi víz folyik át egy-egy nagyobb árvízkor a Tiszai-vízrendszeren, ami pontosan megegyezik az ariditási indexben számolt vízhiányokkal az egész Tiszai-alföldre vetítve. Tehát az árvíz minden egyes literjére szükségünk van. (250 mm vízhiány az → 10 milliárd m³ /25 ezer km²)

Belvíz újraértelmezése: Nem mezőgazdasági termelési vízkár, hanem helyben keletkező vízkészlet. (!)

Kolossváry Gábor:

Elnevezünk bizonyos vízhiányokat és víztöbbleteket.. Ha kevesebb eső esik, mint ami gondoljuk, az nem aszály, hanem következmény, bizonyos területen a vízhiányból. Idén volt nagy vízhiány, 300 mm sem volt. ez az átlagos csapadék 50 %-a. De nem akkor és ott esett, amikor kellett.

A vízügyi szakma régóta mondja, hogy a szélsőséges víz állapotok nem káros állapotok, hanem egy pulzáló vízrendszer szélső, normál állapotai. Erre fel kell készülni.

A mezőgazdaság jó lenne, ha megtartaná a vizet. A mezőgazdaságnak tűrnie kellene a 17-23 napos elöntéseket, de mit tűr? Egy napot. A párbeszéd nagyon fontos lenne, hogy a terület és tájhasználat optimalizációjaként tudjunk vizet tartani.

Azon a termőterületen, ahol nem gazdaságos szántó művelés folytatni, és mégis így akarjuk művelni, ott nem hivatkozzunk arra, hogy őseink is ezt csinálták, mivel nem. Ott más volt.

Az ágazatok ne akarjanak megoldani olyan problémát, amit más ágazat okoz! Pl. a Vízgazdálkodás nem tudja megoldani a mezőgazdálkodás öntözési problémáit. A öntözés nem vízgazdálkodási probléma, hanem termelés technológia elem. Ezért a víz az utolsó elem, mikor már nincs más termelés technológiai beavatkozási lehetőség és még mindig hiányzik bizonyos vízmennyiség.

A meliorizációnak négy eleme van:

- tereprendezés
- talajművelés
- drénezés
- öntözés

Az árvíz és a belvíz nem ugyan az a víz. Az árvíz külhoni a belvíz hazai. Ez fontos, mivel az Alföldön azért van belvíz, mivel tud elfolyni a csatornákon keresztül Derecskén egy fontos fejlesztést valósítottunk meg. Egy-két gazda a saját földterületéből adott helyet tározásra.

A projektek és programok integrációja nagyon fontos!!

pl a Duna Tisza homokhátság esetében, ha terület- és tájhasználatot nem oldják meg, akkor nem lehet eredményt elérni.

Kérdés hozzászólás nem érkezett, így a fórumot lezártuk

Budapest, 2015 09 04

dr:Major Veronika

Kérdés	Válasz
Balla Iván, Agrárgazdasági Kamara: Ökológia Fókuszterület, nagy reményeket fűztünk hozzá, de az események nem ez	Tahy Ágnes,OVF: Belterületi csapadékvíz visszatartás: ezek az elvek fogalmazódnak meg a VGT2-ben is.

<p>irányba mennek! A vizes szakmának jobban együtt kellene működnie. A gazda okos és olyan megoldásokat talál, ami nem igazán a vízgazdálkodási és területváltási célokat szolgálja. Azért fontos ez a dolog, mert 6 millió ha területről beszélünk, ahol 5% ökológia fókuszterület kellene, az 300 ezer ha.</p>	<p>Aki visszatartja, az nem fizet, aki kiengedi közterületre, az izet. Az önkormányzatnak is csapadékvíz visszatartó létesítményeket kellene építenie. Nem csak mindet kiengedni. Minden elemnél az elv ugyanaz, aki vizet akar elvezetni az fizet, aki visszatart az nem! A mezőgazdaságnál is hasonló a helyzet.</p>
<p>Balla Iván, Agrárgazdasági Kamara: A szennyező- terhelő fizet elvre- a „terhelőt” ki kellene arra is terjeszteni, aki elvezeti a vizet! Az elmúlt 20 évbe 300 e ha kivonása történt meg, itt 100 %-os a lefolyás! Ezek az emberek nem veszik ki a részüket a védekezésből.</p>	
<p>Balla Iván, Agrárgazdasági Kamara: Kvassay Jenő terv elég részletesen írja le, hogy a mezőgazdaság érték nélküli szolgáltatást kap. Ezt lehet még sarkítani, viszont a mező, nyújt egy szolgáltatást is, vagy megtartja a vizeket.</p>	
<p>Balla Iván, Agrárgazdasági Kamara: Fenntarthatóság: A területi i vízgazdálkodásra kevés a forrás, hanem adunk teret a víznek. A KJT írja, hogy az EU-s fejlesztéseknek van egy forráskivonási határa a területkivonások vonatkozásában, mintegy 2 % . Ezekon lehetne segíteni, ha az állam vízgazdálkodási célú tartalékalapot képezne. Az új VP-en van erre utaló fejlesztési elképzelés!</p>	<p>Rákosi Judit: A VGT-ben a legizgalmasabb az, hogy a VGT hogyan tudja befolyásolni az OP-eket. A VP-nél ez rendben van. A kifizetési rendeletek még nem jöttek ki, tehát még van remény! Segítséget kérünk az agrárkarától az ügyben, hogy bármiféle lehelőséget, ami ZÖLDÍTÉS vízvédelmi célú befolyásolását segíti, azt adják meg. Ennek át kellene mennie a szabályozásba. Most erősen próbálunk gazdaságsszabályozási ösztönzőket javasolni.</p>
<p>Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért <i>„A támogatások által automatikusan teljesülhetnének a VKI előírásai.”</i> Talán . „Nyitott kapukat döngetek” – szokták mondani, mert a szakmailag látszik, hogy így kellene lennie. Mégis, sok év távlatából is, miért van, hogy a legrégebben hivatalban lévő víz-főosztályvezető sem tud bemenni ezeken a kapukon?</p>	<p>Kolossvály Gábor: Elnevezünk bizonyos vízhiányokat és víztöbbleteket.. Ha kevesebb eső esik, mint ami gondoljuk, az nem aszály, hanem következmény, bizonyos területen a vízhiányból. Idén volt nagy vízhiány, 300 mm sem volt. ez az átlagos csapadék 50 %-a. De nem akkor és ott esett, amikor kellett. A vízügyi szakma régóta mondja, hogy a szélsőséges víz állapotok nem káros állapotok, hanem egy pulzáló vízrendszer szélső, normál állapotai. Erre fel kell készülni.</p>

	<p>A mezőgazdaság jó lenne, ha megtartaná a vizet. A mezőgazdaságnak túlnie kellene a 17- 23 napos elöntéseket, de mit tūr? Egy napot. A párbeszéd nagyon fontos lenne, hogy a terület és tájhasználat optimalizációjaként tudjunk vizet tartani. Azon a termőterületen, ahol nem gazdaságos szántó művelés folytatni, és mégis így akarjuk művelni, ott nem hivatkozunk arra, hogy őseink is ezt csinálták, mivel nem. Ott más volt.</p>
<p>Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért <i>„Az integráció hiányzik”</i> Amíg elkülönül a VGT2, ÁKK, KJT, és Tisza árvízi stratégia – addig baj van. Mert pl. előáll, hogy megoldják az árvíztelenítést a Tiszai-alföldön, és levezetik azt a vizet, amivel gazdálkodni lehetne. Örült fontos, hogy NEM az a feladat, hogy levezessük, hanem hogy kiépítsük azt az infrastruktúrát és működést, ami hasznosítja az árvízi víztöbbleteket. Nagyon jó hír ehhez képest, hogy az öntözés és az aszály stratégia integrálódik a VGT-be. A fentiekből látszik, hogy az a szakmai véleményem, hogy az árvíz vize is víz, ráadásul abszolút vízgyűjtő szemléletben kezelhető értelmeseen, tehát az árvíz-kezelő stratégiának is integrálódnia kell. <i>Ugyanazon területen árvíz-belvíz-aszály van: ez azt jelenti, hogy területhasználati reform kell.</i></p>	
<p>Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért <i>Vízvisszatartás eszközei: (talaj, mélyedések, tározók):</i> javaslom: vegetáció, és az általa megtartott alsó légkör (→harmatcsapadék) számba vételét; és a talaj kapcsán nem elsősorban a mélyszántásra gondoljunk, hanem az ÉLŐ talajra, arra, hogy a humusz tartja a vizet a talajban, a talaj fizikai váza nem (hatékonyan).</p>	
<p>Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért Öntözést újra kell értelmezni: nem lehet hatékonyan pótolni a növény szintjén a vizet. (ez a klasszikus önt.), hanem a táj szinten lehet. Példa: kukorica esetében a mentett oldali nagytáblás szántókon kiszárad, míg két erdős-vizes élőhely között jól terem – a vízháztartási mérleg kiegyenlítése által az öntözési igény megszűnik! Tehát: NEM az öntözés megoldása a feladat, hanem a tájak</p>	

<p>vízháztartásának kiegyensúlyozása, az időnként megjelenő víztöbbletek helyének megtalálása a tájhasználatban. Ez belefér egy egységes koncepcióba (→ <i>HELYES</i> vízgazdálkodás), de erre a jelenlegi vízkár-orientált koncepció nem alkalmas. Cél nem az öntözés megszüntetése, hanem a helyes tájhasználat megválasztása.</p>	
<p>Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért Árvíz újraértelmezése: Nem a folyó lázas életjelensége (nemcsak a köztudatban és a vízgazdálkodási gyakorlatban jelenik így meg, hanem szó szerint így a klasszikus szakirodalomban), hanem a táj legfontosabb életjelensége, ami a rendszerszerű csapadékhiány pótlására való. Az árvíznek is be kellene kerülnie a VGT alá. A feladat nem az árvízi víztöbblet elvezetése, hanem annak helynek megtalálása a tájhasználatban.</p>	
<p>Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért Aszály újraértelmezése: Nem klimatikus istencsapása, hanem a medence helyzetből következő rendszerszerű csapadékhiány, amiből az emberi tájhasználat sivatagot tud előállítani, ha az ugyancsak a medence helyzetből következően megjelenő árvizeket elvezeti. Ennek megfelelően NEM úgy kell kezelni, ahogy ma felmerül: öntözés., szárazságtűrő növényfajok, mélyszántás → hanem táji vízvisszatartás (árasztás), élő talaj, vegetáció, alsó légkör – ahogy említettem, vagyis a tájhasználat igazítása által. Javasolnám, hogy a vegetációt és alsó légkört is vegyük figyelembe, valamint a harmat csapadékot is. Az árvíz hasznosítás, táji visszatartása ellenében hangzott el (korábbi fórumon), hogy „de hát az a letározott víz pár hónap alatt elszivárogná és elpárologna” → válasz, hogy éppen ez a cél: Hogy ITT, a Tiszai-alföldön szivárognon és párologjon el az árvízi víztöbblet, vagyis maradjon a rendszerben. Megjegyzem: ha az óceáni éghajlaton a vízzel átitatott táj mérsékli a kontinentális jellemzőket, akkor itt is mérsékelné. Ha már mennyiségi fórumon vagyunk: 10 milliárd m³-nyi víz folyik át egy-egy nagyobb árvízkor a Tiszai-vízrendszeren, ami pontosan megegyezik az ariditási indexben számolt vízhiányokkal az egész Tiszai-alföldre</p>	

vetítve. Tehát az árvíz minden egyes literjére szükségünk van. (250 mm vízhiány az → 10 milliárd m ³ /25 ezer km ²)	
Balogh Péter, Szövetség az élő Tiszáért Belvíz újraértelmezése: Nem mezőgazdasági termelési vízkár, hanem helyben keletkező vízkészlet. (!)	